

отличие от Оксаны Забужко, которая демонстрирует свои взгляды, позиционируя героиню как часть толпы, вводя в поэзию образ так называемого «лирического мы» или прячась за юмором и ироничностью.

Ключевые слова: Леся Українка, Оксана Забужко, homo faber, homo viator, странствия, дом, номад, модернизм, постмодернизм.

Kalyniushko Olesia. Homo Faber as Homo Viator: Modern and Postmodern Visions (Lesia Ukrainka and Oksana Zabuzhko's Poetry). The article determines the dependence of character's travelling pattern on the artist's image specificity formed by the modernism and postmodernism respectively. The investigation has been based on the comparative analysis of poetry by Lesia Ukrainka and Oksana Zabuzhko. It has been traced that modern epoch, extoling the homo faber, presents journey as a way to his/her spiritual maturing, confirmation of firmness and inner strength. At the same time postmodern era, reconsidering artist's role, raises homo viator that transforming into nomad represents image of disoriented individual deprived of modernistic artist-leader's might. The ways in which female characters implement their artistic potential and simply are heard while the artist is praised or decanonized have been contrasted. Lesia Ukrainka articulates poet's messianic destination. Oksana Zabuzhko, on the contrary, represents her lyric character as a part of the crowd introducing into the poetry image of so called "lyric we" or concealing by humour and irony.

Key words: Lesia Ukrainka, Oksana Zabuzhko, homo faber, homo viator, wanderings, nomad, modernism, postmodernism.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2016 р.

УДК 821.161.2.09Українка:17.023.2

Олена Маланій

ЛЕСЯ УКРАЇНКА ТА МАРІЯ КОНОПНИЦЬКА

Статтю присвячено україно-польським взаєминам, впливам та взаємовпливам і доведено актуальність проблеми «Леся Українка та польська література». Зокрема розглянуто творчість неординарних і самобутніх письменниць – Марії Конопницької та Лесі Українки, перегукам і паралелям їхньої спадщини. З'ясовано тісний взаємозв'язок і прозорість основних тенденцій творчого шляху обох письменниць, виявлено спільність джерельної бази, мотивів, тем і проблем у їхній поезії, прозі та драматургії.

Ключові слова: польська література, Леся Українка, Марія Конопницька, літературна критика, творчі паралелі, світоглядні концепти творчості.

Україно-польські взаємини не раз ставали темою для наукових досліджень істориків, політологів, мистецтво- та літературознавців. Неодноразово в центрі уваги поставали взаємозв'язки літератур, епох, окремих персоналій. Проблему «Леся Українка та польська культура» вже висвітлювали літературознавці в різні часи, зокрема її торкалися М. Рильський, Г. Вервес, Ю. Булаховська, Р. Радишевський, Ф. Неуважний, В. Соболю, Г. Корбич, Г. Охріменко, І. Глинський, М. Якубець, Н. Якубчак, М. Хмелюк та ін. Дослідники аналізували проблеми аналогій і творчих перегуків у Лесі Українки й Адама Міцкевича, проводили аналітичні студії щодо критичних оглядів Лесі Українки про стан та специфіку польської літератури.

Загалом перегуків – впливів-взаємовпливів різних культур, літератур спостерігаємо досить багато в історії світової літератури. Леся Українка, яка була досить добре обізнана з творчістю багатьох прогресивних європейських поетів, прозаїків, драматургів, формувалася під їхнім впливом як модерна письменниця. Звісно, запозичивши модерні європейські тенденції, прогресивна українська письменниця захотіла впровадити їх у вітчизняній літературі.

І хоча Леся Українка не була особисто знайома з польськими письменниками чи суспільними діячами, та вона досить добре володіла польською мовою й була обізнана з польською культурою, усіяко популяризувала її в Україні, аналізувала й писала критичні статті. Окремі її твори мають виразні впливи творчості польських письменників, зокрема Адама Міцкевича та Марії Конопніцької.

Леся Українка, знаючи досконало європейські мови, зокрема й польську, цікавилася польськомовною літературою. У коло її читацьких інтересів змалку входили твори Адама Міцкевича, якого пізніше майстерно перекладала й запозичала в нього цікаві ідеї для своїх поезій.

Леся Українка зацікавилася польською літературою в ранньому віці. У 16 років почала перекладати Адама Міцкевича. Потрапивши під вплив польського письменника, його «Кримських сонетів» (1825), пише «Кримські спогади» (1890–1891) та «Кримські відгуки» (1897–1898). М. Драй-Хмара свого часу зауважив, що Леся Українка не лише читала, перекладала, а й певним чином наслідувала Адама Міцкевича, на це, власне, указує її поезія «На мотив з Міцкевича», створена в 1890-х рр., що була надрукована в літературно-художньому збірнику «Арго». Дослідниця Н. Лисенко-Єржиківська зазначає, що перегук Міцкеви-

чевої «Непевності» та поезії Лесі Українки «На мотив А. Міцкевича» «виявляється у безпосередній розповіді ліричних персонажів про одержимістю любов'ю» [5, с. 198].

Досить ретельно Леся Українка досліджувала всі модерні процеси, які відбувались у польській літературі, прискіпливо й професійно аналізувала їх. 1900 р. для петербурзького журналу «Жизнь» пише ґрунтовну статтю «Заметки о новейшей польской литературе» – про польську белетристику. У цій статті Леся Українка дає надзвичайно високу оцінку творчості Міцкевича, Пшибишевського («шефа краківського модерну») й сучасних їм письменників, представників романтичної школи, зокрема окремого напрямку – української школи.

Саме в цій статті Леся Українка вперше звертає увагу на постать Марії Конопніцької, відомої польської письменниці. Говорячи про поетів-народників, авторка критичного огляду зауважує: «Даже поэты-народники, среди которых самое видное место занимает Мария Конопницкая, от более или менее удачных проб поэтизации будничного труда и повседневных страданий человеческих уходят очень часто в мечты о нирване, раздражаются проклятиями земле и упреками небу или ищут успокоения в философском равнодушии ко всему» [10, с. 110].

Про перегук двох неординарних особистостей, представниць польської та української літератури, можна писати багато. Творчість польської письменниці була надзвичайно близькою українській письменниці, речниці української нації.

1902 р. російський петербурзький науково-популярний літературний журнал «Жизнь» навіть замовив Лесі Українці статтю до ювілею Марії Конопніцької. На жаль, стаття, яку Леся Українка дуже ретельно готувала до друку, так і не була надрукована на сторінках часопису.

Але, незважаючи на це, праця над перекладами творів Марії Конопніцької принесла Лесі Українці багато користі. По-перше, вона простудіювала книги про свою польську колегу, які їй надали І. Франко та М. Грушевський, по-друге, повправлялася в перекладах. Щоправда, перекладати твори Конопніцької Лесі довелося російською.

Як свідчить сама Леся Українка в листі до сестри Ольги від 29 грудня 1902 р.: «прийшов лист від “Мира божьего” з замовленням ювілейної статті про Конопніцьку, от я і взялась до тої статті, а для неї прийшлося перекласти масу віршів (з польського дуже трудно і неприємно перекладати!) і робота зайняла тижнів три і розтяглась на

50 стор. великого формату, а ще посеред роботи я було трошки розкисла (не з причини роботи, а з іншої, більш натуральної і незмінної), то прокалатала скільки день, так і не мала охоти навіть листів писати» [9, XII, с. 376]. Більшість віршів М. Конопніцької, що їх переклала Леся Українка, так і не вдалося розшукати, як і саму статтю, доля якої невідома. Та все ж чотири вірші, перекладені російською мовою, дійшли до нас: «Я тоскую», «В Вероне (на могиле Ромео и Джульетты)», «Цветы», «Ах, зачем!..».

Цікаво, що перекладати твори Марії Конопніцької Леся Українка хотіла ще раніше, тоді, коли складала план перекладів кращих творів зарубіжних письменників. Про це дізнаємося з листа Лесі до брата Михайла від 26–28 листопада 1889 р.: «Ти просиш проекту, що вам перекладати. Се досить трудно мені сказати, до того ж, я думаю, що ви на тім більше знаєтесь, ніж я, але якщо так ти хочеш, то я можу подати свою думку» [9, X, с. 39]. У списку відомих європейських письменників (німецької, французької, італійської, англійської, російської літератур) є імена 13 польських авторів. Саме тут Леся згадує і вірші Конопніцької, з творчістю якої була вже знайома.

Знайомству з творчістю М. Конопніцької Леся Українка завдячує статті Івана Франка (надрукована в журналі «Die Zeit»), яку читала й навіть дала їй високу оцінку: «статтю Вашу в “Zeit” про Конопніцьку читала, вона мені досить сподобалась, хоч, здається мені, вона писана трохи нашвидку. Через те Ви дещо проминули, наприклад, негромадську лірику у Конопніцької, а вона, хоч і приглушена у неї, та все ж доволі цікава з того погляду, як на ліричних поетах-громадянах відбивається упертість особисто людської натури, що не дає себе заглушити навіть найміцнішими і найцирішими загальнолюдськими інтересами: “Chassez – la par la porte, elle revient par la fenêtré”».

Се, однак, не в докір Вашій статті, бо в ній же Ви й мусили обмежитись тільки найбільш виразним в діяльності Конопніцької» [9, XII, с. 12]. Далі досить критично пише про свою статтю в журналі «Жизнь»: «Моя стаття, при більшому просторі, вийде ще більш неповною, бо я огляділась уже запізно, що мені бракує деяких важних оригіналів, та вже дещо з пам'яті прилатала, а дещо обминула, хоч тямлю, що се не гаразд» [9, XII, с. 13].

І дуже щиро зізнається: «Признатись Вам по правді, я не тямлю смаку в сучасних епосах віршованих, от і Конопніцької “Бразилія” якось мені до душі не промовляє, хоч я навіть не можу сказати, які я в

ній вади знаходжу. Я навіть і прозаїчні романи та повісті в кількох частинах рідко люблю. Може, у мене справді лірична натура. Я свого уподобання зовсім і не пробую опирати на принципах, бо таки і не на принципах воно стоїть, а просто лежить в натурі» [9, XII, с. 14].

Леся Українка дуже переймається долею своєї ювілейної статті, бо ж ця праця давала їй не лише матеріальний зиск, а й відчуття фінансової незалежності: «я взагалі на свою критику в російських журналах ані надій, ані ваги великої не покладаю – я не от мира того (власне, “божого”), а заходжу туди більше з конечності, ніж з охоти» [9, XII, с. 14]. Неодноразово нагадує про матеріал до журналу в листах до матері й сестри Ольги, В. Бернштаму, який відвідав її у Сан-Ремо.

І, нарешті, 28 січня 1903 р. отримує повідомлення від редакції журналу про те, що її стаття про Марію Конопніцьку «не підходить к типу статей, печатающихся в нашем журнале» [9, XII, с. 40–41].

Леся Українка не полишала надії опублікувати свою статтю до ювілею Марії Конопніцької. Вона просить сестру Ольгу забрати рукопис у редакції «Жизни» й передати до «Вестника Европы» або ж до «Русского братства».

М. Жарких у розвідці «Леся Українка і Польща» вказує на помітний перегук у творчості двох поетес. Це стосується поезії «*Contra spem spero*», яку знаходимо в спадщині Марії Конопніцької та Лесі Українки. Дослідник вказує на дати написання – 1884 та 1890 – і задається питанням, чи Леся Українка написала свою поезію під впливом Конопніцької. Аналізуючи обидві поезії, М. Жарких припускає, що «Леся Українка читала книгу Конопніцької (а вище ми зазначали, що 1889 р. вона радила запланувати переклади саме віршів Конопніцької), вірш «*Contra spem spero*» їй сподобався і спонукав її до написання власного твору.

Образи в цих віршах, видається, не мають між собою нічого спільного, але обидва вони розкривають тему «сподівання всупереч очевидності», в обох творах досить прозоре подвійне дно вказує на те, що обидві поетеси сподіваються на розквіт своїх народів усупереч надзвичайно несприятливим зовнішнім обставинам, які не дають можливості розвиватись їх національному життю.

Отже, спільність цих творів полягає в збігові назви, в однаковій темі та близькості ідейного змісту. Ці несподівано тісні зв'язки дають підстави ствержувати вплив літературної творчості Конопніцької на Лесю Українку, хоча твір останньої не є ані перекладом, ані пере-

співом – це незалежний твір на задану тему (приміром, як і «Камінний господар») [2].

Далі дослідник указує на ще один спільний момент: «в другому томі віршів Конопніцької (1883) знаходимо поезію під назвою “Na skrzydłach pieśni” – через десять років Леся Українка дасть цю назву збірнику своїх віршів. Не роблячи із цього факту жодних висновків, можна припустити, що уважне порівняння поезій Конопніцької з ранніми творами Лесі Українки виявить ще якісь зв’язки між ними» [2].

Аналогій – культурно-історичних, мистецьких і особистих – у життєтворчості обох письменниць і справді достатньо, аби неозброєним оком підглядіти ті тенденційні процеси епохи, які неминуче ставали важливими й невід’ємними у творчості модерних письменників. «Глибоке прочитання творів польської письменниці відбилося й на оригінальній творчості Лесі Українки. Літературознавці окреслили такі види зв’язків і аналогій між творчістю Лесі Українки та Марії Конопніцької: зацікавленість тими самими авторами та літературними явищами, античною й біблійною міфологією, тематична близькість та спільність заголовків. Справді, Леся Українка і М. Конопніцька перекладали або ж писали про німецьких письменників Г. Гейне, Г. Гауптмана, італійських – Аду Негрі та Габріеле Д’Аннунціо, французького письменника В. Гюго. В обох трапляються майже однакові заголовки творів, циклів і збірок: “На крилах пісень”, “Contra spem spero!”, “Slavus-sclavus”, “В дому роботи, в країні неволі”, “З подорожньої книжки” тощо» [3, с. 51].

У 30-річному віці, уже зрілою письменницею і сформованим літературним критиком, Леся Українка написала статтю про польських письменників «Заметки о новейшей польской литературе», у якій досить ґрунтовно проаналізувала польську літературу модерного періоду. Це була серйозна критика новітніх процесів у літературі сусідньої країни. Леся Українка приділяє тут значну увагу проблемам польського позитивізму, зокрема висвітлює творчість Елізи Ожешко, Болеслава Пруса, Марії Конопніцької. Усіх цих письменників критик зараховує до прогресивних європейських митців.

Цікаво, що Марія Конопніцька написала свій перший вірш у 28 років, а Леся Українка – у дев’ять. Першу збірку Марія видала у 34 роки, Леся – у 22. Хронологічно у своїй творчості Леся значно випереджала польську колегу, невтомно працюючи над собою, над якістю своєї літературної продукції. Обидві письменниці видали по

три поетичні збірки. Померла М. Конопніцька на три роки раніше за Лесю, у віці 68 років.

Поезію Марії Конопніцької Леся Українка почала перекладати в 31-річному віці, пишучи ювілейну статтю для журналу «Мир Божий».

У тематичному й жанровому діапазонах їхня творчість однозначно перегукується. Громадянська лірика і в М. Конопніцької, і в Лесі Українки обертається навколо патріотичних мотивів і теми туги за батьківщиною.

І. Франко в статті про Конопніцьку писав, що вона «передусім поетеса польського народу, чи, краще, польського селянства. Селянин і земля, що його годує, польська земля є сталим осередком її світогляду – осередком, до якого зводяться всі її почуття та поетичні образи і від котрого вони набирають свого особливого освітлення й особливого життєвого подиху» [11, с. 380].

Тему селянства і його страдницької долі М. Конопніцька найчастіше розкриває у творах, що максимально своєю формою наближені до народної пісні. Така яскраво виражена народнопоетична спрямованість чітко проявляється в ліричних циклах «На сопілці» («Nafujarse»), «Злук і полів», «Сльози та пісні», «По росі» («Po rosie»), «На палітрі» («Na palecie»). Жанр пісні, як відомо, любила і Леся Українка, часто називаючи свої вірші піснями («Грай, моя пісне!», «Хотіла б я піснею стати...», «І тихий спів несмілий заспівала...», «На крилах пісень»).

Крім віршів, М. Конопніцька писала й ліро-епічні поеми («Пан Бальцер в Бразилії», «Імагіна»), Леся Українка також розкошувала в жанрі ліро-епічної проблеми, зробивши досить удалий експеримент й органічно вписавши ліро-епічну поему в модерний дискурс української літератури початку ХХ ст.

У громадянській ліриці обох письменниць визначне місце займають твори, присвячені пошуку вічного питання – темі митця і його ролі в суспільстві. М. Конопніцька вважала мистецтво дієвим засобом боротьби, словесною зброєю, а не лише засобом милування. Тема митця є провідною й у творчості Лесі Українки («Оргія», «У пущі», «Давня казка», «Слово, моя ти єдина зброє...»).

В обох письменниць є прозові й драматичні твори, численні фольклорні розвідки. Їх об'єднує і спільна джерельна база, якою вони послуговувалися.

Марія Конопніцька, як і Леся Українка, багато уваги приділяла темі дитинства, писала про дітей і для дітей.

Є у творчості польської письменниці топос моря (зокрема – в поемі «Пан Бальцер у Бразилії»). Образ-символ цієї стихії був улюбленим і в Лесі Українки.

Окрім того, і Конопніцька, і Леся Українка були активними в громадсько-політичному житті, зокрема «М. Конопніцька разом з іншими польськими діячами активно виступала проти пруської колонізаторської політики, спрямованої на поніме́чення польського населення» [3, с. 53]. Водночас Леся Українка мала чітку громадянську позицію щодо політики Російської імперії на теренах України. Обидві письменниці зверталися у своїх творах до теми національного повстання («Роберт Брюс, король шотландський» – «Рік 1835»).

Хоча М. Конопніцька була старшою за Лесю Українку на 29 років, майже на третину століття, усе ж у житті та творчості двох талановитих жінок простежується багато паралелей.

Обидві почали свою творчість із поезії. Обидві мали так званих «хрещених батьків» – Івана Франка та Генрика Сенкевича. Обидві здобули приватну домашню освіту. Обом мисткиням притаманні громадянські, патріотичні, інтернаціональні мотиви, філософічність, ліричність, використання фольклору. Обидві – і Леся Українка, і Марія Конопніцька – формували свої поезії в ліричні цикли («Сльози-перли», «Сім струн», ін. та «В горах», «Образки»), обидві писали прозу – «Жаль», «Місто смутку», «Чашка» та ін. (Леся Українка), книги оповідань, новел, нарисів «Чотири новели», «Мої знайомі», «На нормандському березі» (М. Конопніцька), а також твори для дітей (Леся Українка – цикл «У дитячому крузі», літературні казки для дітей, у М. Конопніцької – багато творів, присвячених дітям: «З колядою», «Перед судом», «Бездомний», «У підвалі», «Ясь не діждався», казкова повість «Про гномів та сирітку Марисю»).

А ще – «у творчості Лесі Українки та Марії Конопніцької громадянські мотиви є провідними... У поезіях обох авторів не лише часто повторюються мотиви суму, ридання та сліз, а й звучить протест проти гноблення, виражений у романтичних образах бурі, блискавиці, світла, весни. Ці образи символізували пробудження народу до боротьби за новий світ» [3, с. 52].

Обох жінок також єднали мандрівки. Марія часто відвідувала Львів, Варшаву. Ці міста є і в «подорожній книзі» Лесі Українки. Обом доводилося заробляти на життя приватними уроками й літературною працею, дописувати в журнали, бо ж для Лесі Українки, приміром, «то

була робота “ad panem et aquam”» (задня хліба і води. – *М. О.*). Обидві письменниці у своїх творах були гострі на слово й безкомпромісні у власних поглядах та переконаннях.

Польська література була важливим складником художнього осмислення європейського культурного простору Лесею Українкою. Вдумливе прочитання та глибокий аналіз, запозичення модерних засобів і прийомів привели до розуміння стрімкого й невідворотного поступу нової культурної епохи на вітчизняні простори.

Проведені паралелі у творчості двох неординарних і самобутніх письменниць – Марії Конопніцької та Лесі Українки – ще раз доводять, що політичні та культурні процеси в період порубіжжя були спільними для багатьох країн Європи, відбувалися в певній послідовності й були закономірними.

Джерела та література

1. Булаховська Ю. Леся Українка і Марія Конопніцька (порівняльно-типологічне зіставлення) / Ю. Булаховська // *СіЧ*. – 2010. – № 12. – С. 40–45.
2. Жарких М. Леся Українка і Польща [Електронний ресурс] / М. Жарких // *Мислене древо. Енциклопедія життя та творчості лесі Укранки*. – Режим доступу : <http://www.l-ukrainka.name/uk/Studies/Polska.html#Konopnicka>
3. Здинюк М. Леся Українка та польська література: рецепційний і перекладацький аспекти / М. Здинюк // *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філологічні науки. Літературознавство*. – 2011. – Вип. 13. – С. 50–53.
4. Корбич Г. Леся Українка – літературний критик: особливості «жіночого письма» / Г. Корбич // *Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр.* – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – Т. 4, кн. 1. – С. 237–244.
5. Лисенко-Єржиківська Н. Адам Міцкевич і Леся Укранка: кримські відлуння у їхній поезії // Н. Лисенко-Єржиківська // *Київські полоністичні студії*. – 2012. – С. 192–200.
6. Мороз М. Літопис життя і творчості Лесі Українки / М. Мороз. – К. : Наук. думка, 1992. – 630 с.
7. Пачовський В. Творчість М. Конопніцької в перекладах на українську мову / В. Пачовський // *Жовтень*. – 1956. – № 7.
8. Співачки зорі провідної: Леся Українка та Марія Конопніцька : вірші / упорядкув. та пер. Я. Павлюк. – К. : Голов. спец. ред. літ. мовами нац. меншин України, 2002. – 184 с.
9. Українка Леся. Зібрання творів : у 12 т. // *Леся Українка*. – К. : Наук. думка, 1977–1979.
10. Українка Леся. Заметки о новейшей польской литературе // *Леся Українка // Збір. творів. У 12 т. Т. 8*. – К. : Наук. думка, 1977. – С. 100–128.
11. Франко І. Марія Конопніцька / І. Франко // *Збір. тв. У 50 т. Т. 33*. – К. : Наук. думка, 1981. – С. 375–383.

12. Хмелюк М. Польська література в рецепції Лесі Українки / М. Хмелюк // *Леся Українка і сучасність* : зб. наук. пр. – 2007. – Т. 4, кн. 1. – С. 491–499.
13. Bulachowska J. *Łesia Ukrainka i Maria Konopnicka* / J. Bulachowska // *Pamiętnik Literacki*. – 1973. – Z. 2. – S. 95–102.
14. Jacóbiec M. *Łesia Ukrainka I polska literature romantyczna* / M. Jakóbiec // *Slavia Orientalis*. – 1971. – Nr. 4. – S. 355–407.
15. Żarkych M. *Łesia Ukrainka i Polska [Elektronowy zasób]* / M. Żarkych // *Наше слово*. – Reżim dostępu : <http://www.kresy.pl/kresopedia,literatura?zobacz%2Flesia-ukrainka-i-polska>

References

1. Bulakhovska, Yu. 2010. “Lesia Ukrainka i Mariia Konopnitska (porivnialno-typolohichne zistavlennia)” [Lesia Ukrainka and Mariia Konopnitska (comparative and typology comparison)]. *Sich*, 12: 40–45 (in Ukrainian).
2. Zharkych, M. 2011. “Lesia Ukrainka i Polshcha” [Lesia Ukrainka and Polish]. *Myslne drevo. Entsyklopediia zhyttia ta tvorchosti Lesi Ukrainky*. <http://www.l-ukrainka.name/uk/Studies/Polska.html#Konopnicka> (in Ukrainian).
3. Zdyniuk, M. 2011. “Lesia Ukrainka ta polska literatura: retseptsiiinyi i perekladatskyi aspekty” [Lesia Ukrainka and polish literature: reception and translating aspect]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 13: 50–53. Lutsk (in Ukrainian).
4. Korbych, H. 2007. “Lesia Ukrainka – literaturnyi krytyk: osoblyvosti «zhinochoho pysma»” [Lesia Ukrainka is literary critic: particularity of “woman’s handwriting”]. *Lesia Ukrainka i sychasnist*, 4 (1): 237–244. Lutsk (in Ukrainian).
5. Lysenko-Yerzhykivska, N. 2012. “Adam Mitskevych i Lesia Ukrainka: Krymski vidlunnia u yikhonii poezii [Adam Mitskevych and Lesia Ukrainka: The Crimean echoes are in their poetry]”. *Kyivski polonistychni studii*, 192–200. Kyiv (in Ukrainian).
6. Moroz, M. 1992. *Litopys zhyttia i tvorchosti Lesi Ukrainky* [The Chronicle of Life and Creation of Lesia Ukrainka]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukrainian).
7. Pachovskyi, V. 1956. “Tvorchist M. Konopnitskoi v perekkladakh na ukrainsku movu” [M. Konopnitska’s Creation. Translations into Ukrainian]. *Zhovten*, 7 (in Ukrainian).
8. Pavliuk, Ya., ed. and trans. 2002. *Spivachky zori providnoi: Lesia Ukrainka ta Mariia Konopnitska: virshi* [Singers of guiding star: Lesia Ukrainka and Mariia Konopnitska]. Kyiv (in Ukrainian).
9. Shabliovskiy, Ye., Vyshnevskaya N., et al., ed. 1975–1979. *Lesia Ukrainka. Zibrannia tvoriv u 12 tomakh* [Lesia Ukrainka. The collection of works in 12 volumes]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukrainian).
10. Ukrainka, Lesia. 1977. “Zametki o noveishei polskoi literature” [Notes about the newest Polish literature]. In *Lesia Ukrainka. Zibrannia tvoriv u 12 tomakh*, edited by Ye. Shabliovskiy, N. Vyshnevskaya, et al., 8: 100–128 Kyiv: Naukova dumka (in Russian).

11. Franko, I. 1981. "Mariia Konopnitska" [Mariia Konopnitska]. In *Zibrannia tvoriv u 50 tomakh*, edited by I. Franko, 33: 375–383. Kyiv: Naukova dumka (in Ukrainian).
12. Khmeliuk, M. 2007. "Polska literatura v retseptsii Lesi Ukrainky" [Lesia Ukrainka's point of view is on Polish literature]. *Lesia Ukrainka i sychasnist*, 4 (1): 491–499.
13. Bulachowska, Jilia. 1973. "Łesia Ukrainka i Maria Konopnicka". *Pamiętnik Literacki*, 2: 95–102 (in Polish).
14. Jacóbiec, M. 1971. "Łesia Ukrainka i polska literatura romantyczna". *Slavia Orientalis*, 4: 355–407 (in Polish).
15. Żarkych, Mykoła. 2012. "Łesia Ukrainka i Polska". *Nashe slovo*. <http://www.kresy.pl/kresopedia,literatura?zobacz%2Flesia-ukrainka-i-polska> (in Polish).

Маланий Елена. Леся Українка и Мария Конопницкая. Стаття посвящена українсько-польським культурним взаимоотношенням, взаимовлиянням. Доказана актуальность проблемы «Леся Українка и польская литература». В частности рассматривается творчество неординарных и самобытных писательниц – Марии Конопницкой и Леси Украинки, отзвуки и параллели их творческого наследия. Выяснена тесная взаимосвязь и прозрачность основных тенденций творческого пути обоих писательниц, обнаружена общность источниковой базы, мотивов, тем и проблем в их поэзии, прозе и драматургии. Очевидным есть общность литературных интересов в разных жанрах, в использовании образов-символов, в звучании гражданских мотивов писательниц. Прослеживаются внешние и внутренние взаимосвязи творчества Леси Украинки и Марии Конопницкой с политическими и культурными процессами на рубеже XIX–XX вв., стремление писательниц к модернизации отечественных литератур.

Ключевые слова: польская литература, Леся Українка, Мария Конопницкая, литературная критика, творческие параллели, мировоззренческие концепты творчества, модернизация литературы.

Malanii Olena. Lesia Ukrainka and Maria Konopnitska. The article is devoted to the Ukrainian-Polish cultural relations, mutual influence, it proved the relevance of the problem of "Lesia Ukrainka and Polish literature". In particular, work is considered unconventional and original writers – Maria Konopnitska and Lesia Ukrainka, echoes and parallels their artistic heritage. It was found a close relationship and transparency of the main trends of the creative ways the two writers, found common source base, motifs, themes and problems in their poetry, prose and drama. Obviously there are common interests in different literary genres in use-character images, sound civil motives writers. Traces the internal and external relationships creativity of Lesia Ukrainka and Maria Konopnitska with the political and cultural processes at the turn of the nineteenth and twentieth centuries, writers sremlenie to the modernization of Russian literature.

Key words: Polish Literature, Lesia Ukrainka, Maria Konopnitska, literary criticism, creative parallels ideological concepts creativity.

Стаття надійшла до редакції 11.10.2016 р.